

STORTINGET

Representantforslag 182 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Heidi Greni

Dokument 8:182 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Heidi Greni om å avslutte statens arbeid med marint vern av fjordarmen Børgin i Trondheimsfjorden

Til Stortinget

Bakgrunn

Børgin er en fjordarm innerst i Trondheimsfjorden i Inderøy og Steinkjer kommuner. Den er en integrert del av kulturlandskapet på Innherred, som gjennom århundrer har lagt rammene for lokalt næringsliv og arbeidsplasser. I dag føres dette videre dels gjennom tradisjonelle næringsaktiviteter, dels gjennom utvikling av ny næring – som opplevelsesturisme basert på det lokale landskapet og den lokale matkulturen. Kommunene på Innherred er stolte av dette landskapet og røkter det godt. På samme måte står stedsutvikling høyt på dagsordenen, noe som illustreres av at tettstedet Straumen på Inderøy fikk prisen som Norges mest attraktive by i 2020.

Regjeringen foreslo i 2015 å opprette et marint verneområde her etter naturmangfoldloven § 39, som et ledd i arbeidet med å verne et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Børgin var ett av fire marine områder i Trondheimsfjorden som da ble foreslått vernet.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag sendte verneforskrifter og forvaltningsplaner ut på høring i 2015, og de to kommunene Inderøy og Steinkjer behandlet forslagene i sine kommunestyre. Et overveldende politisk flertall i begge kommuner har stilt seg negative til forsla-

get, siden det legger urimelige begrensninger på lokalsamfunnene rundt Børgin.

Kommunestyrene la vekt på følgende i sine vedtak:

1. Vernet vil medføre en byråkratisering, og forskriften åpner for strenge begrensninger på framtidig bruk av området.
2. Børgin er tilstrekkelig ivaretatt gjennom vannforskriften, naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven.
3. Børgin har «god» økologisk og kjemisk miljøtilstand («Miljøstatus i Borgenfjorden», NGU-rapport 2013.054) og ingen risiko for ikke å nå miljøtilstand «god» i 2021.
4. Børgin ligger i et svært viktig friluftsområde som har en rekke hytter og boliger, midt i et kjerneområde på Innherred for ulike typer næring, inkludert landbruk. Et referanseområde skal være uten eller ha liten påvirkning. Det kan ikke sies å være tilfelle når det gjelder Børgin.
5. Marint vern av den typen som foreslås, griper direkte inn i den private eiendomsretten ved at vernet er foreslått lagt til normal flo. Dette representerer en irreversibel båndlegging og anses uakseptabelt. Eiendomsretten går til 2 meters dybde ved normal flo.
6. Inderøy kommune markerte bekymring knyttet til videre utvikling av sentrumskjernen Straumen, som ligger der Børgin munner ut i Trondheimsfjorden. Det foreslåtte vernet vil innebære sterke begrensninger for framtidig sentrumsutvikling, siden hele tettstedet i praksis blir berørt av verneområdet.

Etter høringsrunden sendte Miljødirektoratet 24. juni 2016 sin tilråding om etablering av to marine verneområder, Skarnsundet og Børgin. Skarnsundet ligger i Inderøy kommune, og Børgin som nevnt i både Inderøy og Steinkjer kommuner.

Som kommunene har vist til, er det dokumentert at Børgin har «god» økologisk og kjemisk miljøstand. For tiår tilbake i tid var det en utfordring med avrenning fra landbruket og utslipp fra kloakk i fjorden. Dette har en nå håndtert på en god måte, og man kan nå dokumentere at det arbeidet har vært vellykket.

De foreslåtte vernebestemmelsene framstår som rигide, med liten praktisk mulighet til unntak hvis de står i strid med en praktisk og fornuftig bruk og forvaltning av området. Det følger av forslag til verneforskrift at:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, i samsvar med naturmangfoldloven § 48.»

Det er høyst uklart hvor omfattende prosessen fra søknad til godkjennelse av bruk blir, og hvor mye dokumentasjon staten i så fall vil kreve. Forslagsstillerne frykter at dette kommer til å bli en stor ulempe for alle som på en eller annen måte forsøker å videreføre og utvikle næring og lokalsamfunn i tilknytning til Børgin. Denne ekstrabelastningen på lokalsamfunnet må ses i sammenheng med at lokalsamfunnet får svært få fordeler av

det marine vernet – og at vernet i seg selv framstår som unødvendig all den tid miljøtilstanden i Børgin er god.

I brev av 6. juli 2020 har Klima- og miljødepartementet gitt Miljødirektoratet nytt oppdrag knyttet til saken og bedt om oppklaring av forholdet til det foreslåtte verneområdet rundt Straumen, inkludert eventuelle nærmere spesifiseringer om avgrensning eller behov for dispensasjonsadgang. Miljødirektoratet kontaktet Inderøy og Steinkjer kommuner om dette i brev av 2. februar 2021. Noe møte har ennå ikke funnet sted.

23. juni 2021 besluttet Kongen i statsråd vern av Skarnsundet i Inderøy kommune, til tross for betydelig lokal motstand. Nå står et nytt marint areal for tur i samme kommune. Det framstår sterkt urimelig at en enkeltstående kommune skal måtte ta en stor del av ansvaret for å ivareta nasjonale interesser, særlig når kommunen selv har bidratt så mye til at de aktuelle sjøarealene er godt forvaltet gjennom en fornuftig balansegang som tar hensyn til både verneverdier og den bruk og utvikling som skjer i tilknytning til områdene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen ta innvendingene fra Inderøy og Steinkjer kommuner til følge og avslutte arbeidet med opprettelse av marint verneområde i Børgin etter naturmangfoldloven § 39 for godt.

25. mars 2021

Marit Arnstad

Heidi Greni